

Peter Brouwers, LTO portefeuillehouder Mest en Mineralen:

'Streep door Nitraatrichtlijn'

De aankondiging van nieuwe derogatie-eisen voelde als een ijskoude douche voor de melkveesector. Ook al denkt staatssecretaris Dijkema nog na over een knelgevallenregeling, Peter Brouwers, portefeuillehouder Mest en Mineralen van LTO Nederland, adviseert melkveehouders tóch te proberen aan de 80-20-eis te voldoen. „Geen derogatie op je bedrijf kan grote consequenties hebben.“

De nieuwe derogatie-eisen houden in: een opschaling naar 80 procent grasland en het maximum van 230 kilo stikstof uit dierlijke mest op zandgronden in Midden- en Zuid-Nederland. Deze eisen betekenden voor ruim 8.400 melkveehouders dat ze hun bouw- en mestplannen moesten omgooien.

De verontwaardiging in de sector is groot. Heeft LTO er niet meer uit kunnen slepen?
„Die vraag krijg ik bijna dagelijks. Ik begrijp de

boosheid in de sector. Maar wij onderhandelen niet met de Europese Commissie, wij geven natuurlijk wel onze uitgangspunten mee aan staatssecretaris Dijkema. Volgens Dijkema is over de 80-20-eis die er nu ligt keihard onderhandeld. Bovendien is het maar de vraag of Nederland opnieuw derogatie krijgt. Dijkema wil geen risico nemen en de derogatie niet in gevaar brengen. Maar deze eisen kwamen voor ons als een grote verrassing. We gingen opnieuw voor 70-30 en 250 kilo

stikstof. Daarnaast hebben we drie andere derogatiepakketten geopperd: per gewas, voor bewerkte mest, dus dunne fractie na scheiding of het accepteren van mineralenconcentraten oftewel kunstmestvervangers. We hebben nooit signalen gehad dat het met dit Actieprogramma anders zou gaan. We hebben geprobeerd alternatieven te bieden, maar tot nu toe geeft Dijkema geen krimp, behalve dat ze nadenkt over een adequate knelgevallenregeling.“

Peter Brouwers, die de portefeuille Mest en Mineralen beheert bij LTO Nederland en bestuurder is bij ZLTO, hamert er bij staatssecretaris Dijkema op dat Brussel kunstmestvervangers uit dierlijke mest een officiële status moet geven. „Dat doet recht aan de inzet van de producenten.“

Welke alternatieven heeft LTO geopperd?

„We zouden een gewasderogatiepakket willen zien als je niet aan de 70-30-eis kunt voldoen. Gras en graan zijn efficiënte stikstofbenutters, dus geef boeren daarin meer ruimte en mogelijkheden. Of geef boeren die niet aan de 70-30-norm kunnen voldoen alleen derogatie op grasland voor 250 kilo stikstof. Op het bouwland blijft dan de 170 kilo stikstof intact. Als je dan gaat rekenen, kom je op precies dezelfde milieubelasting uit. Ook pleiten we er al langer voor dat verwerkte mest, waarvoor we een uitvoerige pilot hebben afgerond, kan worden ingezet als kunstmestvervanger. Hierdoor zou er voor dierlijke mest meer plaatsingsruimte komen omdat de verwerkte mest niet meer onder de gebruiksnormen voor dierlijke mest vallen. We blijven er op hameren dat deze status er eindelijk komt.“

Wat vindt u ervan dat er onderscheid gemaakt wordt tussen kunstmest en dierlijke mest?

„Het is vreemd, want zo worden bedrijfskringlopen doorbroken en vervangen door kunstmest. Het heeft een averechts effect, kunstmest kopen terwijl je zelf mest in de put hebt. Het is jammer dat Brussel zo sterk vasthoudt aan de norm voor dierlijke mest die opgenomen is in de Nitraatrichtlijn. Wat ons betreft kan er een streep door die richtlijn. Die gaat te veel uit van generiek beleid. De Europese Nitraatrichtlijn houdt geen rekening met het specifieke van elk bedrijf en de karakteristieken van de productieve intensieve land- en tuinbouw in Nederland. Er wordt niet gekeken naar bodemvruchtbaarheid en gehalten organische stof in de bodem. De gebruiksnormen zijn nu voor veel boeren onwerkbaar. Onderbemesting, minder opbrengst per hectare en kwaliteitsverliezen zijn het gevolg. De bodemvruchtbaarheid loopt alsmat terug. LTO pleit ervoor dat

we afstappen van dit generieke beleid en boeren zelf de ruimte geven om hun bemestingsbeleid te verantwoorden. Daar hebben we geen Nitraatrichtlijn voor nodig.“

Welke verwachtingen heeft u van de knelgevalregeling?

„De vraag is wat je adequate maatregelen kunt noemen, zoals Dijkema toegezegd heeft. De omschrijving van een knelgeval is nog niet helder. Pas na 23 april, als het Brussels Nitraatcomité besluit over het Nederlandse derogatieverzoek, wordt dat hoogstwaarschijnlijk duidelijk. Op 24 maart zijn de strengere eisen gecommuniceerd. Op dat moment waren er ruim 8.000 boeren die niet direct aan de 80-procent-graslandeis konden voldoen. Boeren die toen al onomkeerbare maatregelen hebben genomen, zouden een knelgeval kunnen zijn. Als je bijvoorbeeld al aardappelen gepoot hebt, bollenland verhuurd hebt of in een ruilverkavelingsproces zit. Ik adviseer om geen risico te nemen en toch te proberen aan de 80-20-eis te voldoen, hoe pijnlijk dat soms ook is. Als je dat niet doet, loop je het risico de derogatie mis te lopen. Het onderhandelingsresultaat met de EC ligt er wel en ik verwacht daar geen veranderingen meer in. Als je denkt een knelgeval te zijn dan is mijn advies dit te melden bij RVO, voorheen Dienst Regelingen.“

Wat vindt u van boeren die nu ongewild hun koeien opstallen? Er zijn bedrijven die door de aanscherping van de derogatie meer mest moeten afvoeren. Ze hadden al een mestplan met daarin mestafzetafspraken met akkerbouwers. De extra mest die ze moeten afvoeren, hebben ze niet en later in het jaar afvoeren is veel duurder. De koeien blijven dus nu op stal voor meer mest in de put. Daarbij zeggen ze dat ze risico lopen om

de weidegangpremie mis te lopen.

„Ik begrijp dat ze afspraken hebben gemaakt voor mestafzet en dat opslag en later afzetten duurder is. De vraag is of de kosten van extra mestafzet opwegen tegen het mislopen van de weidegangpremie en meer bemestingsruimte door derogatie. Dat is een afweging die iedere boer voor zich moet maken.“

Wat doen de nieuwe derogatie-eisen met de maïsprijs?

„Dit jaar valt dat wel mee met de prijsstijging, schat ik. Maar volgend jaar, als het melkquotum verdwijnt, kan die prijs nog wel eens flink oplopen. Veel boeren hebben de afgelopen jaren stallen gebouwd met het oog op 2015. Die stallen raken straks voller en de koeien moeten toch gevoerd worden. Alles wat je teelt, draait om het saldo. Daar kijken akkerbouwers natuurlijk ook naar. Akkerbouwers schatten in wat de prijs van aardappelen, bollen en maïs doet en op basis daarvan zaaien ze in. De prijs van maïs komt onder druk. Ik voorzie volgend jaar zeker een kostprijsverhoging voor melkveehouders.“

Waar staat de Nederlandse melkveehouderijsector zonder derogatie?

„Dan hebben we een groot probleem. Met derogatie mogen we in plaats van 170 kilo stikstof 250 of straks voor boeren op zandgronden 230 kilo stikstof uit dierlijke mest aanwenden. In Nederland hebben we 900.000 hectare grasland en 900.000 hectare bouwland. De extra stikstof die we mogen toedienen, 60 of 80 kilo per hectare, is bepalend voor de mestplaatsingsruimte. Met de 230 of 250 kilo stikstof zitten we nog steeds binnen de gebruiksnormen. Met derogatie kunnen melkveehouders hun eigen mest veel meer benutten. Zonder derogatie zal veel meer mest moeten worden afgevoerd. Een ongewenste situatie.“ ■

Equivalente maatregelen

Initiatieven die door wetenschappelijke onderbouwing en borging kunnen aantonen en garanderen dat met andere maatregelen een equivalent milieuresultaat wordt gerealiseerd, kunnen vanaf 2015 vrijstelling krijgen van de generieke gebruiksnormen. Voorbeelden:

Voor de melkveehouderij is de Kringloopwijzer al in vergevoerde staat van ontwikkeling. Daarmee zal de komende jaren een grootschalige praktijkproef worden uitgevoerd waarin wordt gewerkt met bedrijfsspecifieke fosfaatevenwichtsbe-
mesting.

Onder voorwaarden is het mogelijk mest bovengronds te gebruiken. Hiermee kunnen kringloopboeren hun werkwijze voortzetten. Daarom zijn de voorwaarden gebaseerd op de relevante kenmerken van het certificaat van de Vereniging tot Behoud van Boer en Milieu (VBBM) en de Noordelijke Friese Wouden (NFW).

Boeren in het veenkoloniaal gebied in Noordoost-Nederland en op Texel krijgen een vrijstelling om rundveedrijfmest op het land te plaatsen, om zodoende winderosie te bestrijden.

Nieuwe eisen

In Nederland hebben 21.185 bedrijven de afgelopen vier jaar een derogatie gekregen. Daarvan hebben 8.450 bedrijven tussen de 70 en 80 procent grasland. 12.685 bedrijven hebben meer dan 80 procent grasland.

De nieuwe derogatie-eisen houden in:

- minimaal 80 procent grasland;
- maximaal 230 kilo stikstof uit dierlijke mest in zand- en lössgebieden in Gelderland, Overijssel, Noord-Brabant, Limburg en Utrecht.